

Centar za zastupanje
građanskih interesa

Sarajevo, 20. mart 2019. godine

Bosna i Hercegovina
Federacija BiH
Kanton Sarajevo
Ministarstvo zdravstva
Centar za transplantacijsku medicinu
Prim. Dr. Lada Sarajlić

KANTON SARAJEVO

22-03-2019 JS

PREDMET: DOSTAVA NOVOG PRIJEDLOGA BUDŽETSKE POTROŠNJE ZA DOKUMENT OKVIRNOG BUDŽETA FBiH 2020.-2022.

Poštovana,

Sukladno postignutom dogovoru na konsultativnom skupu „Usaglašavanje alternativnih prijedloga budžetske potrošnje-uključivanje OCD u budžetski proces“, predstavnika resornih ministarstava Federacije BiH i Kantona Sarajevo sa predstavnicima organizacija civilnog društva, koji je održan 19. februara ove godine, dostavljamo Vam alternativni prijedlog budžetske potrošnje za Dokument okvirnog budžeta Kantona Sarajevo 2020-2022.

Skup je organizovan u okviru „**Budžetske akademije**“, jednogodišnjeg inovativnog interaktivnog programa obuke, koji se realizira u okviru istoimenog projekta Fondacije Centar za zastupanje građanskih interesa (CPI), a finansiranog od strane Ambasade Kraljevine Nizozemske. Moralnu podršku realizaciji ovog projekta pruža Parlament Federacije BiH.

Fondacija CPI je nevladina, neprofitna organizacija, koja se bavi prikupljanjem, analizom i objavljivanjem podataka od interesa za građane, sa fokusom na fiskalnu transparentnost. Svojim angažmanom nastojimo omogućiti da javni i verificirani podaci važni za građane Bosne i Hercegovine budu lako dostupni, u kontekstu i na način koji je razumljiv i onima koji se profesionalno ne bave analizom javnih politika i javnim finansijama. Naši krajnji korisnici su općenito svi građani BiH, ali i specifične ciljne grupe kao što su, npr., mediji, institucije vlasti na svim nivoima u BiH, druge OCD koje se zalažu za transparentnost rada javnog sektora. Javnosti smo najprepoznatljiviji po Brojaču javne potrošnje i Bazi javnih finansija (najveći portal otvorenih podataka o javnoj potrošnji u BiH). Više o organizaciji možete vidjeti na našoj internet stranici www.cpi.ba.

„**Budžetska akademija**“ namijenjena je organizacijama civilnog društva (OCD), koje kroz obuku o budžetskom procesu i kroz uključivanje u taj proces izradom novih prijedloga budžetske potrošnje žele

uticati na odgovornije trošenje javnog novca i poboljšanje raspodjele sredstava za ostvarenje ciljeva zajednice, te sistemsko rješavanje problema populacije čije interese zagovaraju.

OCD koje su učesnice ovog programa obuke sačinile su šest alternativnih prijedloga budžetske potrošnje za Dokument okvirnog budžeta FBiH 2020-2022. godina i Dokument okvirnog budžeta Kantona Sarajevo 2020-2022. godina. U skladu sa **Deset koraka u budžetskom ciklusu koji je usaglašen za sve nivoje vlasti u BiH**, OCD trebaju da do kraja februara ove godine dostave svoje prijedloge nadležnim resornim ministrastvima, kako bi se isti po razmatranju mogli uputiti ministarstvima finansija do 15 aprila (u skladu sa korakom 2. budžetskog ciklusa). Prije izrade konačnog prijedloga moraju se obaviti konsultacije sa nadležnim resornim ministrastvima.

Novi prijedlozi budžetske potrošnje, koje su pripremile OCD, sadrže sveobuhvatno obrazloženje alternativne politike sa jasno definisanim ciljevima i rezultatima, a uglavnom su vezani za oblast zdravstva, socijalne zaštite, obrazovanja i zaštite životne sredine.

U prilogu se nalazi prijedlog **Upoznavanje građana o važnosti donacije i transplantacije organa i tkiva kao najboljeg načina liječenja pacijenta**, Udruženja dijaliziranih i transplantiranih bolesnika Federacije Bosne i Hercegovine i Donorske mreže BiH, te Vas molimo da ga Vaše ministarstvo uvrsti kao svoj prijedlog za Dokument okvirnog budžeta Kantona Sarajevo 2020-2022., u skladu sa korakom dva budžetskog ciklusa.

S poštovanjem,

Mirjana Sirčo

Sirčo M.

Voditeljica programa obuke „Budžetska akademija“

Centar za zastupanje građanskih interesa

Hamdije Kreševljakovića 9, 71000 Sarajevo

Tel.: 061 310 467

E-mail: mirjana.sirco@cpi.ba; mirjana.sirco@gmail.ba

1. ORGANIZACIJA CIVILNOG DRUŠTVA KOJA PREDLAŽE PRIJEDLOG NOVE POTROŠNJE:

Udruženje dijaliziranih i transplantiranih bolesnika Federacije BiH
Donorska mreža u Bosni i Hercegovini

2. MINISTARSTVO ILI BUDŽETSKI KORISNIK KOJEM SE PRIJEDLOG ŠALJE: Ministarstvo zdravstva Kantona Sarajevo

3. NAZIV PRIJEDLOGA NOVE POTROŠNJE: Upoznavanje građana o važnosti donacije i transplantacije organa i tkiva kao najboljeg načina liječenja pacijenta

4. NAZIV PROGRAMA: Doniranje organa i transplantacija-Edukacija i senzibilizacija građana

5. IMPLIKACIJE TROŠENJA BUDŽETSKIH SREDSTAVA:				
Procjena troškova prijedloga nove potrošnje	Izvršenje 2017. (ukoliko je primjenjivo)	Zahtjev za budžet 2020.	Zahtjev za budžet 2021.	Zahtjev za budžet 2022.
POSTOJEĆA DODJELA BUDŽETSKIH SREDSTAVA ZA PROGRAM (ukoliko je primjenjiva)	/	/	/	/
SREDSTVA POTREBNA ZA PRIJEDLOG NOVE BUDŽETSKE POTROŠNJE				
• Troškovi plaća i naknada		42500	42500	42500
• Troškovi materijalne potrošnje		2500	2500	2500
• Transferi i subvencije		/	/	
• Kapitalni rashodi		/	/	
REVIDIRANI UKUPNI IZNOS ZA PROGRAM		45000	45000	45000

6. OSNOVA TROŠKOVA	
• Utvrditi osnovu za procjenu troškova prijedloga nove potrošnje:	
• Da li je procjene troškova nove potrošnje odobrilo nadležno ministarstvo ili budžetski korisnik?	NE

7. OBRAZLOŽENJE PRIJEDLOGA NOVE BUDŽETSKE POTROŠNJE:
• Odrediti cilj (ili ciljeve) prijedloga nove budžetske potrošnje: Donacija (darivanje organa) kao i sama transplantacija je zapravo tabu tema u Bosni i Hercegovini. Naš cilj je da predanim radom, svakodnevno, na različite načine educiramo što veći broj građana, bez obzira na dob, spol, obrazovanje itd. 01. Postići što višu razinu građanske svijesti o potrebi darivanja organa. 02. Edukacija medicinskog kadra u ciljanim bolnicama i drugim zdravstvenim ustanovama 03. Povećati broj transplantacija organa u F BiH kako bi sapsali što više života. 04. Preko transplantacijske medicine razvijati i ostale grane medicine. 05. Smanjiti broj pacijenata koji se liječe dijalizom. 06. Smanjiti liste čekanja na transplantaciju bubrega i drugih organa 07. Efikasnije i efektivnije trošenje javnog novca

<ul style="list-style-type: none"> • Objasniti zašto se prijedlog nove potrošnje smatra visokoprioritetnim. <p>Na temelju Renalnog registra i izvještaja za 2017.g Udruženja ljekara za nefrologiju dijalizu i transplantaciju u BiH, bilo je nešto manje od 2800 pacijenata koji se liječe dijalizom. Od toga gotovo 2000 pacijena je u Federaciji BiH.</p> <p>Broj pacijenata koji imaju terminalno zatajenja jetre, srca, pluća i drugih organa nije poznat ali se pretpostavlja da u FBiH ima približno 150 pacijenta kojima je potrebno presađivanje jednog od nabrojanih organa, jer im je to jedina šansa za život.</p> <p>Sa druge strane, od 2000 pacijenta, hroničnih bubrežnih bolesnika koji se liječe tretmanom dijalize, 1/3 (oko 700) mogla bi biti transplantirana.</p> <p>U zadnjih 10 godina broj dijaliznih pacijenta se povećao za 100%</p> <p>Dijalizni centri su prebukirani te se uvode četvrte smjene na dijalizi.</p> <p>Osim što je dijaliza mukotrpa i obavlja se svaki drugi dan po 4-5 sata ona je i jako skup, najskuplji, način liječenja, te se, poslije onkoloških bolesnika, za liječenje ovih pacijenta izdvaja najviše novca.</p> <p>Kada je bolesnik na dijalizi tu ne trpi samo on, u problemima je cijela njegova obitelj.</p> <p>Dijalizni pacijenti u većini slučajeva su nesposobni za rad i samostalno funkcioniranje, te kod većine ima potreba za njegu i pomoć druge osobe.</p> <p>Ograničenja u ishrani su jako velika. Čak im je zabranjeno piti vode prema njihovim potrebama.</p> <p>O putovanjima mogu samo sanjati, jer svaki drugi dan moraju ići na hemodijalizni tretman.</p> <p>Sa druge strane broj transplantacija organa stagnira i kreće se oko 20 na godišnjoj razini, što je za 8 transplantacija manje nego u 2015.godine. Tada je FBiH imala 28 transplantacija što je rekordan broj u jednoj godini, ali i dalje se radi o jako malom broju u odnosu na region.</p> <p>Povećanje broja transplantacija se nameće kao imperativ, jer takav način liječenja donosi benefite ne samo oboljelima, nego i društvu u cjelini.</p> <p>Nakon transplantacije oboljeli postaju sposobni da zasnuju radni odnos , obezbjede svoju egzistenciju i plaćaju doprinose.</p> <p>Ušteda za jednog pacijenta 1 godina iznosi 20.000 KM, što je za 10 godina 200 000 KM samo za jednog pacijenta</p>	
<ul style="list-style-type: none"> • Da li je prijedlog usaglašen sa Strategijom razvoja zemlje? 	DA
<ul style="list-style-type: none"> • Da li je prijedlog nove potrošnje u skladu sa aktuelnim iskazanim strateškim ciljevima Ministarstva/budžetskog korisnika i operativnim ciljevima programa? <p>Obzirom da je Ministarstvo predložilo a Parlament FBiH usvojio Izmjene i dopune Zakona o transplantaciji organa i tkiva u svrhu liječenja, ovaj prijedlog u suštini znači implementaciju pomenutog zakona.</p>	DA
<ul style="list-style-type: none"> • Da li je prijedlog nove potrošnje dodatak/izmjena nekog postojećeg programa ili je to potpuno novi program? <p>Nije bila praksa da se financiraju ovakvi projekti direktno iz budžeta bilo koga nivoa vlasti u FBiH</p>	Novi program
<ul style="list-style-type: none"> • Da li je razmatrana mogućnost korištenja drugih sredstava za rješavanje navedenog problema odnosno potrebe? Npr. iz privatnog sektora? <ul style="list-style-type: none"> ○ Do sada smo se obraćali privatnim firmama, kao i firmama koje su vezane za transplantacijsko liječenje. Međutim, potreban je sistemski pristup i rješavanje ovog problema iz javnih prihoda. 	DA
<ul style="list-style-type: none"> • Da li postoje dodatni izvori koji bi sufinansirali predloženi prioritet <p>Ako da navesti koji i kolikim dijelom?</p>	NE

<ul style="list-style-type: none"> • Da li je navedeni prijedlog ranije razmatrala vlada ili ministarstvo, odnosno budžetski korisnik? <p>Sličan prijedlog je upućen 2015. Ali niti Vlada niti Ministarstvo nisu razmatrali prijedlog</p>	DA
--	----

8. DODATNE INFORMACIJE			
<ul style="list-style-type: none"> • Da li prijedlog nove potrošnje podržavaju sljedeći dokumenti i ako podržavaju, kako? 	Strategija razvoja zemlje	DA	Izmjene i dopune Zakona o transplantaciji organa i tkiva u svrhu liječenja
	Strateški plan sektora	DA	Federalno ministarstvo zdravstva
	Revizor – opći izvještaji	NE	
	Studije ili izvještaji organizacija civilnog društva		Renalni registar Udruženja ljekara za nefrologiju dijalizu i transplantaciju u BiH
	Međunarodni donatori	NE	
	Ostale informacije		

9. OČEKIVANI REZULTATI			
<p>Koje će dodatne izlazne rezultate dati prijedlog nove potrošnje?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Povećanje broja transplantacija a transplantacijom osobu vraćamo u normalan život - Pacijentima koji su transplantirali jetru, srce, pluća, bukvalno je spašen život -Transplantirana osoba (bubreg) ima nemjerljivo bolju kvalitetu života u odnosu dok je bila na dijalizi. -Transplantacijom osobu vraćamo u obitelji, uvjetno rečeno, kao zdravu. -Transplantacijom osobu vraćamo na posao. -Transplantacijom osoba postaje društveno korisna i nije na teret državi kao kada je bila na dijalizi. -Transplantacijom imamo velike finansijske uštede u budžetu jer je transplantacija puno jeftiniji način liječenja. - Razvoj drugih grana medicine 			
<ul style="list-style-type: none"> • Kakav se očekuje uticaj nove potrošnje, tj. kakvi se krajnji rezultati očekuju u smislu strateških i operativnih ciljeva Ministarstva? 			
Pokazatelji učinka	Planirani rezultati (navedite)		
	2020.	2021.	2022.
<ul style="list-style-type: none"> • Program implementirati u vidu tribina u 18 srednjih škola, stručna predavanja u 9 fakulteta u KS 9 isturenih štandova i javnih tribina u Sarajevu (stanovništvo-opća populacija) 	6 predavanja 3 tribine 3 javne tribine sa isturenim standovima	6 predavanja 3 tribine 3 javne tribine sa isturenim standovima	6 predavanja 3 tribine 3 javne tribine sa isturenim standovima
<ul style="list-style-type: none"> • 1800 učenika/srednja škola završni razredi • 600 studenata • 1200 građana 	600 200 400	600 200 400	600 200 400
<ul style="list-style-type: none"> • Edukacija zdravstvenih radnika koji nisu direktno vezani za transplantacijsku medicinu 	120	120	120

<ul style="list-style-type: none"> • Povećanje broja transplantacija u KS, smanjenje listi čekanja, nemjerljivo bolja kvaliteta života pacijenta koji se transplantiraju , te transplantacija kao jeftiniji način liječenja. • Jedan pacijent na dijalizi za 1 godina potroši 30.000 km • Transplantirani pacijent za 1 godina potroši 10000 km 	<p>Ušteda za jednog pacijenta 1 godina iznosi 20.000 KM Što je za 10 godina 200 000 KM samo za jednog pacijenta</p>
--	---

10. KONSULTACIJE:	
<ul style="list-style-type: none"> • Da li Ministarstvo finansija podržava predložene izmjene? 	NE
<ul style="list-style-type: none"> • Da li resorno ministarstvo podržava predložene izmjene? 	DA
<ul style="list-style-type: none"> • Kakve su još konsultacije obavljene sa rukovodiocem programa ili davaocem usluga i predloženim korisnicima? Donorska mreža u BiH i Udruženje dijaliziranih i transplantiranih bolesnika F BiH već rade na promociji darivanja organa. Neke od akcija podržalo je i Federalno ministarstvo zdravstva što pokazuje da se slaže sa našim programskim idejama i planovima. 	
<ul style="list-style-type: none"> • Da li ima eventualnih implikacija na politiku drugih sektora? (npr. uticaj na politike i programe drugih ministarstava i/ili budžetskih korisnika) 	NE
<ul style="list-style-type: none"> • Da li ima eventualnih negativnih implikacija vezano za provođenje datog prijedloga? 	NE

11. MOGUĆI RIZICI PRIJEDLOGA NOVIH INICIJATIVA	
<ul style="list-style-type: none"> • Da li je urađena procjena rizika za prijedlog nove potrošnje? • Nerazumijevanje od strane nadležnih institucija 	DA

